

Nyhedsbrev

Frivilliggruppen ved Silkeborg Museum

Nyhedsbrev nr 24

Oktober 2013

Koordinator møde

Referat fra koordinatormøde d. 28. august 2013

Deltagere:

Lissa Skov Hansen, Ingelise Nielsen, Carl Ejner Døssing, Ole Skjærbæk, Verner Rønnow, Ellen Schou, Birthe Froberg og Jørn Froberg samt direktør Ole Nielsen.

Afbud: Grete Juhler

Nyt fra museet v. Ole Nielsen:

Håndværkerne er nu gået i gang med renovering af hovedbygningen. Spær og tagsten er fjernet.

Inden håndværkerne gik i gang, blev udstillinger og kontorer afmonteret. Der er fundet en god løsning med genhusning af administrationen i Turistkontorets tomme bygning (den tidl. Fødeklinik).

Tidsplanen følges, og holder den fortsat, forventes indflytning i de nyindrettede kontorer at kunne ske medio februar. Der bliver installeret et nyt telefonsystem med IP-telefoner og trådløse telefoner.

Museet har været ramt af uheld i forbindelse med nedgravning af en fjernvarmeledning, idet kabler til alarmanlæg og telefoner blev revet over.

Kulturstyrelsen har været på besøg og har foretaget kvalitetsvurdering. Overordnet set har vurderingen været tilfredsstillende. Enkelte punkter har været særdeles tilfredsstillende, og andre skal forbedres. Der arbejdes på at få rettet op på problemområderne. Tilbagesvar til Kulturstyrelsen skal behandles i bestyrelsen den 24. september.

Før sommerferien blev igangsat en styrkelse af kommunikationen. Der er tegnet nyt fælles logo for de tre museumsafdelinger, og der er oprettet en ny hjemmeside. Hjemmesiden er endnu ikke helt færdig mht. engelsk version og webshop, og der skal etableres et intranet til intern kommunikation.

Besøgstillene er lidt under sidste års tal for tilsvarende periode. Udstillingen "Det blå" har ikke trukket så mange gæster, men det gode sommervejr har formentlig en del af skylden. Vejret har været for godt til museumsbesøg.

Når "Det blå" er nedtaget efter efterårsferien, åbnes i caféen en udstilling om sejlere (unge der tog ud som drenge og kom hjem

som mænd). Juleudstillingen vil pladsmæssigt blive berørt af denne udstilling, da caféen ikke så ikke kan bruges.

Til foråret er planlagt en udstilling om den romerske hær.

Blicheregnet vil lave en udstilling om strik.

På Hovedgården blev afholdt en koncert i forbindelse med den klassiske musikuge i Silkeborg. Klassisk Musikuge var generelt en bragende succes, og også på museet var der fuldt hus.

I forbindelse med dukketeaterfestivalen i november, vil blive givet forestilling på Hovedgården.

Museet har modtaget 118 tusinde kr til udstilling om Asger Jorn i 2014. Udstillingen bygges op om tre emner. 1) lokale personer, der betød noget for Jorn, 2) spejderlivet med Jorn's tre illustrerede spejderbøger (tilhører museet), 3) genskabelse af "diskussionsrummet" (nu Kelds kontor) med genstande og kunstværker, der gik i dialog.

Opfølgning fra tidligere

PR dag på Torvet d. 1. juni

Foto v. Erik Vinther Andersen

Der havde været mange interesserede. Der er igen tal for, hvor mange nytilmeldinger, det har givet. Projektet har givet god PR og pressedækning. Der er ikke taget stilling til, om projektet skal gentages.

Kaffeselskaber i Arbejderboligen.

Selskaberne har været godt besøgt med i alt 78 gæster. Arrangørgruppen har foretaget evaluering, og vil holde kaffeselskaber igen næste år. Ole N oplyste, at der var dukket en rapport op, som beskrev livet i Længen. Den kan muligvis bruges til genfortælling næste år.

Livets gang i grupperne:

Serviceringsgruppe

Har været i sving i forbindelse med Jernaldermarked, River Boat og klassisk koncert.

Informationsgruppe

En stor del af de opgaver informationsgruppen tidligere udførte med udarbejdelse og trykning af foldere mv, kuvertering og udbringning ligger nu i andet regi. Nyhedsbrevet produceres dog stadig i gruppen.

Distributionsgruppe

Gruppen kuverterer, omdeler, kører ud, sætter plakater op.

Vil gerne have nogle flere hjælpere.

IT- gruppe

Museet har fået ny hjemmeside, men der mangler oplysninger om museumsforeningen, og mere indgående beskrivelse af frivilligrupperne. Der skal ske nogle ændringer for at komme ind på frivilligsiderne med log in.

Verners opgaver er blevet mindre, efter den nye hjemmeside er sat i værk. Vil godt påtage sig at stå for museumsforeningens del af hjemmesiden.

Ole N roste Verner for hans store indsats med hjemmesiden.

Praktisk gruppe

Der havde ikke været udført opgaver. Carl Ejner var ikke blevet kontaktet om behov for hjælp.

Formidlingsgruppe

Der var gennemført historiske vandringer til Hinge (50 deltagere) og Høgdal (56 deltagere).

Der er planlagt historisk vandring til Dallerup, Sorring og Toustrup området søndag den 15. sept kl 14. Mødested Dallerup kirkes P-plads. Medbring selv kaffe. (Turarrangør Ove Østergaard)

Historisk vandring til Resenbroområdet lørdag d 5. okt, kl 14. Mødested over for den gamle station i Resenbro. Medbring selv kaffe. (Turarrangør Preben Strange).

Planlagt udflugt for frivillige d 26. september. Program og tilmelding udsendt.

Detektorgruppe

Der har ikke været udført opgaver. Detektoropgaverne i forbindelse med motorvejen er afsluttet.

Fotogruppe

Fotogruppen har bl a fotograferet (=dokumenteret) ved forskellige arrangementer. Også udstillinger og montrer, der er nedtaget på grund af bygningsrenoveringen, er fotograferet.

Spørgsmål om arkivering af foto og arkiveringssystem er endnu ikke afklaret.

Lissa fra Fotogruppen ved negativscanneren

Jul til Jul gruppe

Juleudstillingen i år blive mere begrænset end sædvanligt på grund af udstillingen i caféen og renoveringsarbejdet i hovedbygningen.

Ellen har ryddet op i Arbejderboligen og hjulpet med udstillingen "Det blå".

Gartnergruppe

Karen Buhl har ikke deltaget i havearbejde på grund af brækket ben. Bodil har været i gang med at fjerne mælkebøtter og oprydning af gamle grene. Håndværkernes stillads og materialer hindrer noget af havearbejdet. Så gerne, at der til næste år var flere, som ville gå ind i gartnergruppen.

Miniguiderne.

Opgaven er overstået i år. Publikum er meget glade for guiderne. Det har været svært at få besat alle vagter, særligt i weekends.

Eventuelt

Carl Ejner gjorde opmærksom på, at der var en dårlig skiltning af adgangsvejen til Papirmuseet.

Næste møde d. 7. november kl 16.

Ref. Jørn Froberg

Medlemshvervning

Den 1. juni havde en gruppe frivillige arrangeret en PR-dag på Torvet. Der havde været stor interesse blandt publikum og der var uddelt hvervemateriale. Konklusionen var, at det var et vellykket arrangement PR-mæssigt.

Med hensyn til tegning af nye medlemmer er antallet ikke overvældende, men præcis antal kendes ikke. Medlemshvervning ved et PR-projekt på Torvet gentages næste år. Distributionsgruppen vil ved omdeling af efterårsprogrammet lægge hvervemateriale i "nabobrevkasser".

Ole og Martin giver arkæologien et skub

Fotos v Erik Vinther Andersen

Kaffeselskaber i arbejderboligen

Ingelise & Birthe

I juli måned arrangerede en gruppe frivillige kaffeselskaber i arbejderboligen. Der havde i alt været 78 gæster, hvilket var meget tilfredsstillende. Gruppen har besluttet, at der skal holdes lignende arrangementer næste år.

Erland ydede flittig assistance ved kaffeselskabet

Nyt om distributionsgruppen

I løbet af foråret er der efter ønske fra museet oprettet en ny frivilliggruppe.

Gruppen hedder distributionsgruppen, idet opgaven er at hjælpe med uddeling af forskellige publikationer fra museet, som f. eks. årsskrift og forårs- eller efterårsprogrammerne. Desuden ophængning af plakater for museets skiftende udstillinger i byens forretninger, restauranter og hoteller og institutioner i hele kommunen eller i de lokalområder, hvor gruppens medlemmer er bosat.

Gruppen vil også tage sig af uddeling af foldere om museet til campingpladser, hoteller og turistattraktioner i området.

Vi er for øjeblikket 8 medlemmer i gruppen, men vi vil rigtig gerne have nogle flere medlemmer. De opgaver, som vi løser, lå tidligere i informationsgruppen, så måske kunne nogle af medlemmerne i informationsgruppen tænke sig, at blive medlemmer af distributionsgruppen. Vi har opdelt byen i distrikter, men hvis vi blev lidt flere medlemmer, kunne vi gøre distrikterne lidt mindre.

Hvis du vil være med i gruppen, kan du henvende dig til Ole Skjærbæk, mail: oleskjaerbaek@hotmail.com tlf.: 21726351

Årets frivilligudflugt

Årets frivilligudflugt gik til Randers. I bussen bød Ole Nielsen velkommen, hvorefter vi sang Kingos "Vågn op og slå på dine strenge". Herefter sørgede planlægningsgruppen for kaffe til os alle, som vi nød medens Erik Olesen fortalte om Gudenåens geologiske historie og ikke mindst om sagnet om Gudenåens opståen. Hvordan halvguden Gudar havde røvet den underskønne bondedatter Else fra Tinning Krat, og om hvordan hendes far fik hjælp fra den kloge mand i Tørring. Denne, der efter forgæves at have sendt ild efter den flygtende halvgud, endte med at sende vand efter ham. Da Gudar blev det var, prøvede han at ryste forfølgeren af sig ved at løbe i zigzag. Dette forklarer Gudenåens skiftende forløb i dag. Tilsidst blev Gudar indhentet og druknede, men om bondedatteren Elses videre skæbne vides derimod intet.

Ingelise Nielsen, udflugtens tovholder, gav os i bussen en introduktion til Randers by og dens historie. En gammel middelalderby i modsætning til Silkeborg, der fik tildelt købstadsrettigheder af Erik Menved i 1302. Byens nok mest spektakulære begivenhed, Niels Ebbesens drab i 1340 på den kullede greve, hørte vi om senere.

Vel ankommet til pladsen foran Kulturhuset fortalte Ingelise om byens kulturinstitutioner, og senere efter besøget i Kulturhuset fik vi med Ingelise i front både en byvandring og en guidet bustur gennem de snævre gader. Ingelise viste os både Helen Schous kolossalfigur "Den jyske hingst" ved Østervold. Og vi så sammesteds Ingvar Cronhammars fontæne samt hans "Redfall", en stiliseret husblok, der fremstod som en tom, hvid skal, bag hvis indre der ved særlige lejligheder kan ses et rødt vandfald. Der blev også lejlighed til at se "kone med æggene" ved Helligåndshuset.

I Kulturhusets forhal gennemgik Ole Skjærbæk det store Jørnrelief. Om genvordighederne ved anbringelsen på høje væg indenfor indgangspartiet, og ikke mindst om forhistorien, som Ole havde fundet frem til ved at grave dybt i arkiverne. Dertil dramaet om den manglende reliefbrik, der ved en fejl var havnet på lossepladsen, men som lykkeligt blev genfundet.

Bagefter blev vi sluppet fri til selv at gå på opdagelse i Kulturhuset. Set med museumsøjne var det interessanteste nok Museets ny udstilling "Min ting – min historie". Her blev vist genstande fra vores umiddelbare fortid. Genstande, som vi for de fleste genstandes vedkommende kunne genkende fra vor barndom og frem til i dag. Således

eksempelvis en kjole i et enkelt 60ersnit udført i thaisilke; ikke meget ulig den, min kone selv ejede tilbage i samme periode. Til hver udstillet genstand var samtidig knyttet en fortælling omkring genstanden og om dens oprindelige besiddere. Denne personlige præsentation var med til at levendegøre de udstillede ting. Selv den i Randers producerede "Ellert", der i dag kan ses kørende i en tyskproduceret udgave, kunne man se på udstillingen.

På kunstmuseet etagen over det kulturhistoriske museum nåede jeg som opvarmning til historien om Niels Ebbesen lige at gense Agnes Slott-Møllers store maleri af den ridende Niels Ebbesen i skridtgang på en hest ikke ulig Helen Schous på Østervold, iført harnisk og bevæbnet med armbrøst.

Frokosten blev indtaget i Kulturhuset. Herefter fulgte Ingelises byvandring frem til Helligåndshuset, hvor Grete Juhler tog over og introducerede os til Sct. Mortens Kirke og den tidligere klosterkirkes bygningsarkitektur, en gotisk kirke i munkesten. Historien om stakkels Sct. Morten, der gemte sig, fordi han ikke ville være biskop, men i sidste ende blev afsløret af de skræppende gæs, fik vi også med.

Inde i kirken fortalte Grete om inventaret. Især det moderne alterbillede, der var ind-

sat i den gamle altertavle underlagde Grete en nærmere analyse. Det dunkle, mennesketomme landskab afspejlede Kristus ensomhed og fortvivelse i Gethsemane have.

Den keramiske døbefond i okseblodsfarvet keramik udført af maleren og keramikeren Jais Nielsen stod umådeligt smukt i kirkerummet. Nogle mente dog, at den overhovedet ikke passede ind. Grete fik også tid til at vise os kirkens tre kirkeskibe.

Byvandringen endte på Håndværkermuseet. Her var i en tidligere fabriksbygning indrettet værksteder for 25 håndværksfag, hvoraf de fleste var bemandet med pensionerede håndværkere, der kunne fortælle om deres fag og vise os, hvordan man arbejdede. Ganske imponerende. Selv så jeg bl.a. hvordan man polstrer møbler. Desuden havde jeg en længere snak med den pensionerede kvindelige fotograf, der havde stået i lære i 50'erne og sidenhen i en kortere periode havde været ansat hos Kehlet, det landkendte fotofirma, der havde atelier i de fleste danske større byer. Der måtte man ikke selv have nogen mening om opstilling og lysætning, men skulle følge et på forhånd

nøje anlagt skema. Ikke noget at sige til, at hun hurtigt opsagde sin stilling.

På vej hjem i bussen var jeg tildelt opgaven at fortælle om Niels Ebbesen-statuen fra 1882, som vi altså ikke så på byvandringen, samt om Niels Ebbesens død i Randers 1. April 1340. Konklusionen her var, at statuen ikke havde meget at gøre med en utilfreds adelsmands opgør med det tyske panthaver, den "kullede greve". Statuen skulle snarere ses som en samtidigt national samling rettet mod Tyskland, som med Preussens erobring af Hertugdømmerne i 1864, havde indlemmet disse som en del af det nysamlede tyske rige. På lignende vis som statuen i Randers var det tyske Hermannsdenkmal fra 1875 et nationalt mindesmærke - blot rettet mod Frankrig.

Inden vi nåede Silkeborg sang vi Jeppe Aakjærs "Stille, stille hjertesol går ned":

"Viben slår et enligt slag
over mosedammen,
før den under frytlens tag
folder vingen sammen"

Tekst og foto Erik Vinther Andersen

Historisk vandring til Dallerup, Sorring og Toustrup

Søndag den 15. sept. havde Silkeborg Museum arrangeret en historisk vandretur til byerne Dallerup, Sorring og Toustrup.

posten og konkurrence fra en tilsvarende vandretur i Alderslyst var der kun mødt

Mødestedet var Dallerup kirke, og på grund af manglende annoncering i Ekstra-

18 op. Vi samledes i kirken, og Aage Jakobsen, der var vores guide, fortalte levende om bøndernes levevilkår før i tiden. Deres dagligdag var præget af hoveriarbejde på de to store herregårde Kalbygaard og Frisenborg. Undtagen var kun de bønder, der boede på ryttergårdene. I stedet for at udføre hoveriarbejde skulle de stille med én mand i tilfælde af krig. Bønderne under Kalbygaard blev selvstændige i 1812, medens bønderne under Frisenborg ikke ønskede selvstændighed. Greven måtte nærmest trygle dem.

Efter statsbankerotten i 1813 var der stor økonomisk nød i området, men nogle fandt en niche i pottemageriet, som viste sig at blive en guldgrube. Sorring-potterne blev en kendt salgsvare over hele landet. Produktionen af potter havde sit højdepunkt i midten af 1800-tallet. I dag er der ikke meget tilbage af den tidligere storhed.

På kirkegården udpegede Aage Jakobsen enkelte gravsteder, der havde lokalhistorisk betydning. Vi så familiegravstedet for den legendariske lærer Jensen, der udover sin lærergerning havde tid til at male omkring

2000 malerier. Han har bl.a. udsmykket det kendte Toustrup forsamlingshus. Desværre fik vi ikke disse billeder at se, da forsamlingshuset var optaget af et andet arrangement.

Efter velfortjent kaffepause var vi på en lille vandretur til Toustrup Sønderskov, hvor der er bevaret nogle dybe hjulspor fra den vej, der tidligere gik fra Skanderborg til Viborg.

Stor tak til Aage Jakobsen for den gode indføring i egnens historie.

O. Østergaard

Historisk vandretur i Resenbro, lørdag den 5. okt. 2013

Der var mødt ca. 40 op ved den gamle stationsbygning i Resenbro, hvor Karl A. Baarstrøm var klar til at guide os rundt i Resenbro. Vejret var overskyet, men senere på eftermiddagen kom solen frem.

Stationsbygningen blev bygget i 1908. Før den tid var der kun få huse i Resenbro, men stationen satte gang i udviklingen. Samme år startede Brugsen, der fungerede som sådan indtil 1914, hvor den blev erstattet af en købmandsforretning. Stedet var dagligvareforretning indtil midten af halvfemserne. I nogle år måtte Resenbroborgerne rejse "udenbys" for at få dækket deres indkøbs-

behov. For kort tid siden startede en Remaforretning nogenlunde midt i Resenbro-Skærbækområdet.

Næste stop på vores rundtur var broen over Gudenåen, nærmere bestemt det sted, hvor den tidligere Resenbro kro havde ligget. Den blev nedrevet i 1990 efter at have været kro i 129 år. I middelalderen krydsede adelsvejen mellem Skanderborg og Viborg "Guden Aa" i Resendals vadested, hvor senere Resen Bro blev bygget. Den første bro var en træbro, formodentlig bygget en gang i begyndelsen af 1500-tallet (den nuværende bro er bygget i 1932). Broen tilhørte kongen, og der skulle betales bropenge hver gang man passerede åen. Til at administrere det blev der ansat en "bromand", der fungerede som forpagter af broen. Han skulle årligt betale kongen en afgift. Den mest kendte (berygtede) af disse bromænd var Thomas Sørensen, også kaldet Thomas Bromand. Han havde en fortid som soldat i kongens hær, og han havde et iltet temperament. Det kom til at koste ham dyrt. Han blev anklaget for drab på en kvindelig ansat i bro-

huset, og i december 1745 blev han dømt til døden ved halshugning. I juli 1746 blev han henrettet på "Rethøw" ved den gamle Skel-
lerupvej.

Herefter gik turen forbi plejehjemmet Rødegård. Det var tidligere en gård med et jordtilliggende på 30-40 tdr. land. Ejeren af gården var i en årrække kromanden ved Resenbro Kro. I 1936 blev der indrettet et plejehjem her med plads til 7 værelser. Senere om- og tilbygninger har ændret Rødegård til et af de mest moderne plejehjem i Danmark. I dag er der plads til mere end 60 beboere.

Senere gik vi på et stykke af den førømtalte adelsvej, forbi "Rethøw", hvor Thomas Bromand i sin tid måtte lade livet. Vi kom til

Resenbro Skole, bygget i 1951. Skolen har gennem tiderne overlevet mange skolereformer og har spillet en stor rolle i Resenbros kulturliv. Baarstrøm redegjorde for det rige foreningsliv, der har været og stadig er i området.

I Resenbro har der tidligere været mange småvirksomheder og forretninger. De fleste er lukket ned – en udvikling vi har set i mange småbyer. Et eksempel er cementstøberiet, der var i funktion fra 1916 til 1989. I dag er der boliger på området.

Turen sluttede ved Solbo – et hjem for psykisk udviklingshæmmede og multihandicappede. Det moderne Solbo bygger videre på de tanker og ideer, som var baggrunden for det første Solbo – grundlagt af fotograf Jens Handbjerg i 1925.

Stor tak til Karl A. Baarstrøm for en inspirerende og udbytterig tur, der endte med solskin.

Er man interesseret i flere oplysninger om Resenbroområdet kan jeg anbefale bogen: Resenbro – træk af en egnshistorie, skrevet af Karl Aage Baarstrøm, Egon Stride og Vagn Sørensen. Bogen er udgivet for Resenbro Lokalråd – forlaget Skellerup.

O. Østergaard

Forvalter

Fornylig er Museet blevet beriget med en ny forvalter Thomas Rafn. Thomas er 50 år, bor i Lading. Han har tidligere arbejdet indenfor reklamebranchen og bl.a. haft sit eget reklamebureau, men følte, at nu var tiden til nye udfordringer, og synes, at forvalterjobbet hos os er et drømmejob. Thomas har altid interesseret sig for historie og kultur, så også ud fra det synspunkt er han kommet på sin rette hylde. Thomas er mester for vores nye logo, som har rod i Asger Jorns cirkel. De tre S'er symboliserende de tre museer i foreningen,

og desuden er cirklen med tre S'er et urgammelt symbol. Thomas har mange visioner for museet, og mener at det trænger til fornyelse, så vores fyrtårne Tollundmanden og vores jernalderudstilling kommer mere til sin ret, og så skal der ryddes op i meget af det andet. Det er også Thomas's ønske at få lavet en klosterhave ude i caféhaven, så jeg tror, vi har fået den helt rigtige mand på posten, så fra frivilliggruppen skal der lyde et varmt VELKOMMEN.

Jytte Hahn

Ombygning af hovedbygningen Hovedgården.

Udstillingerne på 1. sal er nu historie

Taget på hovedgården er pillet af, og man er ved at pille de indre vægge ned, før man kan begynde en ny opbygning.

Indtil videre ser det ud som om ombygningen forløber planmæssigt. Man regner med at kunne flytte tilbage i hovedgården omkring februar. Brug endelig enhver lejlighed til at fortælle alle I møder, at renoveringen ikke betyder, at museet holder lukket, der er åbent som hidtil.

Udstillingen på 1. sal er pillet ned, og genstandene er på magasin. Kontorerne er rømmet og administration samt arkæologer er midlertidigt genhuset på 1. sal i det gl. turistbureau, som museet har fået lov at bruge.

Kvalitetsvurdering mv

Museumsudredningen er afsluttet, og der er kommet en ny museumslov. En af ændringerne i loven medfører, at puljesystemet nu omlægges. Der er dårligt nok oversigt over, hvordan det fremover kommer til at fungere. En meget væsentlig ting er, at rådgivningssystemet er ændret således, at der nu sidder et strategisk panel, som skal være med til at sætte dagsordenen på kulturarvsområdet. Desuden har udredningen affødt, at der er kommet nye krav og regler for at kunne være et gravende/arkæologisk museum. Der er øget fokus på forskning, og at der er en bemanning, der kan varetage hele spektret fra ældste stenalder og frem t.o.m. renæssancen. Der er også øget fokus på

forskningsoutputtet i form af håndfaste krav om artikler i både danske og internationale tidsskrifter. Der arbejdes på museet med at kunne leve op til de nye krav.

I kvalitetsvurderingen konkluderede Kulturstyrelsen, at opgaven som statsanerkendt museum blev løftet på en tilfredsstillende måde af Silkeborg Museum. Der er steder, der er rigtig gode, og der er steder, der skal forbedres.

Vurderingen kommer med en række anbefalinger, som museet skal tage stilling til og svare på inden 13. oktober. Efter et år vil Kulturstyrelsen tage sagen op igen, og vurdere, om museet har gennemført de planlagte tiltag.